

b. Öğretmeninizin rehberliğinde ikili gruplar hâlinde söz alıp doğaçlama yoluyla konuşma yapınız. Konuşmanız sırasında aşağıdaki öneri ve örneklerden faydalanabilirsiniz.

Konuşmanızı o an belirlediğiniz rollere uygun şekilde sürdürebilirsiniz. Örneğin röportaj yapan muhabir ve yaşlı teyze.

Sayısmaca Örneği

Çık çıkalım çayıra
Yem verelim ördeğe
Ördek yemini yemeden
Ciyak miyak demeden
Aldım baktım
Seni çıkardım

Çemberdeki soruların seçiminde sayısmacalar ve çember üzerindeki renklerden yararlanabilirsiniz.

Sayısmaca: "Çık çıkalım çayıra..." (Ben çıktım, sen başla.)

Roller: Muhabir & Yaşlı Teyze

Doğaçlama:

Muhabir: Merhaba teyzeciğim, gençlerin dili hakkında ne dersiniz?

Teyze: Evladım, iğneyle kuyu kazmak gibi; sabır ister.

Muhabir: Bazen göle maya çalmak gibi denemeler de var, değil mi?

Teyze: Olsun ama kalp kırmadan konuşsunlar; pot kırmassınlar.

Muhabir: Düşse kalka da olsa Türkçemiz güçlenir mi?

Teyze: Elbet, birlik olursak güçlenir.

Muhabir: Teşekkür ederim.

Teyze: Ben de teşekkür ederim.

c. Konuşmanız sırasında birbirinize çemberde yer alan sorulardan seçtiklerinizi sorup bu soruları cevaplayınız. Cevaplarınızın gerekçelerini belirtmeyi unutmayınız ve konuşmanızı konudan uzaklaşmadan sonlandırınız.

A: Kalp kırmak mı, pot kırmak mı?

B: Pot kırmak; kalp kırmak daha çok incitir.

A: İğneyle kuyu kazmak mı, deveye hendek atlatmak mı?

B: İğneyle kuyu kazmak; sabırla zor işi başarmayı anlatır.

A: Bata çıka mı, düşse kalka mı?

B: Düşse kalka; hatadan öğrenmek var.

A: Ne var ne yok mu, n'aber mi?

B: Büyüklerle "Ne var ne yok?", arkadaşla "n'aber"; saygı gereği.

A: Göle maya çalmak mı, ipe un sermek mi?

B: Göle maya çalmak; içinde umut ve deneme var.

A: Bitap düşmek mi, gözden düşmek mi?

B: Bitap düşmek; dinlenince geçer, gözden düşmek zor toparlanır.

Sonuç: Kırmadan konuşalım, sabırla çalışalım; Türkçemize özen gösterelim.

3. ANLATALIM

Tatlı mı tatlı, şirin mi şirin bir oğlancık... Maviş gözlerini kocaman açıp size bir gülücük attı mı gönlünüz şenlenir. Fakat her gülün bir diken olduğu gibi bu tombul bebenin de bir kusuru var: Uykusu yok! Kusuru yok mu? Yok. Var da uykusu yok. Anlayacağınız efendim, öyle kolay kolay uyumuyor bu haylaz. "Şimdi, ben bir ninni söyleyeyim de uyur musun, uyumaz mısın?" dedi bir hışımla ninem. "Kovan kovan balın olsun / Bin çiçekli dalın olsun / Denizlerde salın olsun / Uyu ninni, uyu ninni" Uyudu mu? Yok! "Ninni derim beşiğine, / Hızır gelsin eşiğine, / Ulu devletler başına! / Uyu yavrum ninni!" Yummuş mu gözlerini? Yok, nerde! "Asmaya kurdum salıncak / Eline verdim oyuncak / Uyuşana be yumurcak / E, e, e, e" Bir horultu geliyor, siz de duyuyorsunuz değil mi? "Aman, bizim ufaklık daldı mı yoksa uykuya?" demeye kalmadan gazetesi elinde uyuyup kalan dedemi fark etmeyelim mi!

a. Yukarıdaki metinde "mı, mi, mu, mü"nün geçtiği yerleri bulup işaretleyiniz. Kaç tane bulduğunuzu yandaki etiket içine yazınız.

Metinde toplam 11 tane "mı/mi/mu/mü" var.

b. Bulduğunuz "mı, mi, mu, mü"ler kendilerinden önceki kelimeye bitişik mi yoksa o kelimedenden ayrı mı yazılmış? Söyleyiniz.

Hepsi kendinden önceki kelimedenden ayrı yazılmış; "uyur musun / uyumaz mısın"da kişi ekiyle bitişik, fiilden ayrı.

c. Etkinlikteki çıkarımlarınızdan hareketle "mı, mi, mu, mü"nün yazımı hakkında vardığınız sonucu aşağıya yazınız.

Soru eki "mı/mi/mu/mü" ayrı yazılır.